

קול צופיד

מרת הראשון לציון הרה"ג המקובל הא-לקי

הרב מרדכי אליהו זצוק"ל

מקץ - תש"ס - מאת מרת הראשון לציון הרה"ג מרדכי אליהו זצוק"ל

על פי שהומתו אחר כך על פי המלך! לקחו את הילדים ותלו אותם על צווארם ומלו אותם ולא חשו מהריגה. מסירות נפש של ברית מילה! למרות שהבעל חייב או האב חייב, ורק במקרה אחד מיוחד – של ציפורה, ציפורה היתה חייבת להציל את משה רבנו, אבל בעקרון זה תפקיד של הבעל או של האב!! ובאותה תקופה האבות היו מתחבאים במערת צורים, והנשים במסירות הנפש שלהן לקחו את הבנים וידעו שאם יתפסו אותן – ייהרגו אותן, ולא היה אכפת להן.

ולא רק זה, אלא ההוראות היו להפיל את הנשים – שתפרנה את מצות המלך – מהחומה, כלומר שהמטרה היתה לתת להן עונש כזה קשה מאוד שיש בו גם חנק וגם סקילה וגם כל מיני ייסורים קשים.

ובהמשך ספר ה"חשמונאים" כתוב: "מצאו מספר נשים אשר מלו את בניהן, ויקשרו את הילדים על דדי אמותיהן ולהעביר אותן ברחובות העיר, ואחר כך שטמו אותם מעל החומה, והנשים התחבאו במערות סביב העיר לשמור את השבת".

כלומר, שהמסירות נפש שלהן בעניין מצות ברית מילה בזמן שגזרו היוונים את הגזירה – היתה, משום שידעו היוונים שמצות ברית מילה מלכת את עם ישראל ומבליט אותם ומרחיק אותם מאומות העולם. ועל זה היו צריכים להלחם.

אבל כשאנחנו נקרא את העניין של אותה אשה ושבעת בניה, שהיו שתי נשים עם שבעה בנים, היתה חנה ושבעת בניה המפורסמת בזמן חורבן הבית, והיתה אשה צדקת בזמן אנטיכוס וחבר מרעיו שגם כן היתה עם שבעת בניה וכאן היה מיתון מיוחד של מה תפקידה של אשה ומה התפקיד של אִם בישראל.

בא אנטיכוס ואומר לבן הבכור: -בני! – (אמר לו הילד): "מה אתה רוצה?" – (אמר לו אנטיכוס): אני רוצה ממך שתאכל חזיר! אחרת אכה אותה בשוטים ואכה אותך במקלות, ואם תאכל חזיר – אעשיר אותך ואגדל אותך ואפאר אותך וארומם אותך, ולא – אשלח אותך לקלחת של אש! ואמר לו הילד הקטן: "תעשה בי מה שתעשה בי, לא אפר את חוקות אבותיי!!".

אחרי זה בא המקרה השני עם הבן השני, האש היתה מוכנה, הוסיפו עוד עצים על האש, והביאו את הבן: "ויאמר – ראה בני, חוס על עצמך! חוס על נפשך!". ואמר לו הבן: "תעשה לי כמו שעשית לבן הראשון ואני אשיר את השיר של משה רבנו: 'אז ישיר משה'..." וימרטו את שערות ראשו, ויפשטו את עורו מעל גופו, והאמר רואה....".

בא אנטיכוס ואומר לו לבן השלישי: "התאכל מבשר חזיר?". ויאמר: "לא אוכל!". ויאמר לו: "אני אעשה לך כבן הראשון וכבן השני!". אמר לו: "מתנו ונמות עבור תורתנו הקדושה!".

התפלא המלך על אומץ לב הנער, על המאובות שהם סובלים. קרא את הבן הרביעי, ייסר אותו בשוטים, ובעוד נפשו באפן, אמר: "טוב לחסות בה!".

בא המלך ואומר לאשה: "אשה! תחוסו על בניך! את רואה שהם נשחטים ונהרגים, אולי תקומי ותשפיעי עליהם ותדברי אתם!". ואנטיכוס חשב בלבו שהוא יכול להשפיע על האשה. ותאמר האשה: "כן, אדבר אתם, אבל בלשוננו!". ואנטיכוס חשב, הנה הצלחתי להשפיע על האשה... ויקח את הצעיר, ויאמר לו: אתן לך מחמדי עולם, ואעשיר אותך ואגדל אותך ואפאר אותך וארומם אותך... ותען האשה ותאמר לאנטיכוס: "כן אעשה". ותאמר לבנה: "שמע בני! תשעה ירחים החזקתיך בבטני, שלש שנים הנקתיך [שימנה לב, מדובר בילד בן שלש שנים], ובעמל ויזע גידלתיך עד היום הזה, ועתה לא תרחם עליי פעם אחת?! הבט נא השמים וראה את צבא השמים והכוכבים, וראה את מי שבראם, בני! אל תשמע לרוצח הזה! בני! שמע בקולי!". ותאמר האם: "ראש כל דבר, אלקים ברא תבל, הוא יוצר האדם, הוא ישיב לך כחסדו וישלם להם כגמולם". ויאמר הילד

השיעור לעילוי נשמת :

מרת הראשון לציון הרה"ג מרדכי אליהו זצוק"ל

פרשת השבוע : מקץ

השיעור נמסר ע"י הרב מרדכי אליהו זצוק"ל, בשנת תש"ס.

חנוכה תש"ס - שיעור לנשים - מסירת נפש של נשים

כבוד מעלת הרבנית אליהו, ה' ישמרה ויחייה, כבוד יושבת ראש "אמונה" בארץ – הגברת סידירסקי ה' ישמרה ויחייה, כבוד יושבת ראש "אמונה" בירושלים – חברת עיריית ירושלים – מרת פינטו ה' ישמרה ויחייה, כבוד הנשים הנמצאות כאן, המאזינות והצופות.

במודעה כתוב שצריכים לדבר על מסירות נפש של נשים, ויש במסירות נפש – בכלל – של איש או של אשה, שני מישורים: יש מסירות נפש – מה שכולם מבינים "מסירות נפש" ממש: "ליהרג וימות על קידוש ה'", ויש מסירות נפש של אשה שהיא מתמדת במסירות נפש כל ימי חייה. והמסירות נפש השניה הזאת יותר חשובה מאשר מסירות נפש הראשונה. אנחנו לא מזלזלים חס וחלילה בשום מסירות נפש, אבל כשרוצים לדבר על מסירות נפש ולמה אדם צריך לשאוף האדם, הרי שישאף למסירות נפש לחיים.

נכון הוא שחז"ל אומרים: "נשים – ודאי חייבות בחנוכה, במצות חנוכה". "ודאי" – ביטוי כזה לא שכיח בגמרא! והגמרא אומרת שנשים ודאי חייבות, ולא רק זה אלא שגם מוציאות את הבעלים ידי חובה, אם הבעל לא בבית – האשה יכולה לברך ולהדליק ולהוציא את הבעל ידי חובה.

שואל רש"י: מה זה ה"ודאי" הזה? מה זה "ודאי חייבות"? ואומר רש"י: שהנס נעשה על ידן, מפני שהיוונים גזרו לטמאות את עם ישראל, והם גזרו שכל כלה יהודיה שעומדת להתחתן צריכה קודם כל להתחתן עם גוי בכדי לטמאות את הנשמות האלה, והנשים הלכו במסירות נפש!

דבר שני, אומר רש"י: שהיתה בתו של יוחנן כהן גדול שמסרה את עצמה במסירות נפש גם כן שלא להתקשר ולא להתחבר עם היוונים.

והדבר השלישי – זאת היתה יהודית. ומשום כך, מה שאוכלים בחנוכה מאכלי חלב: אז לביבות ממאכלי שמן לא מוזכר בהלכה, אבל לביבות ממאכלי חלב כן מוזכר בהלכה! בגינה וחלב מוזכר, וכל העניין הזה היה עניין של יהודית – אנחנו נלמד את זה אולי בקיצור, ולמרות שזה לא היה בתקופה של חנוכה אלא בתקופה שלפני כן, אומר ה"בן איש חי" שזה קרה בימי אחד המלכים של מלכי יוון.

אבל בספר "חשמונאים": כשכתוב שהיוונים גזרו שלא למול את הבנים ולא לשמור שבת ולא לשמור ראש חודש, הרי ברור שהכוונה שלהם ב"ראש חודש" – כי לכאורה מה יש להם מראש חודש לגברים? מה יש להם לגברים בראש חודש? אומרים הלל ואומרים מוסף – זה הכל! אבל לנשים יש מעלה מיוחדת, שהן לא עובדות מלאכות קשות בראש חודש, וניתן להם הדבר הזה כיון שהן לא רצו לעבוד לעגל! וקבלו תנאים מיוחדים בשביל המסירות נפש שלהן. אז לכן היוונים התחילו להלחם נגד הנשים בגלל העניין של ראש חודש.

אבל אנחנו חושבים שברית מילה זה גזרה שהיתה על הגברים. וכתוב כך: "בזמן שאנטיכוס גזר גזרות שלא ימולו את בניהם – הנשים אשר הן מלו את בניהן, אף

קול צופיך

מנן הראשון לציון הרה"ג המקובל הא-לקי
הרב מרדכי אליהו זצוק"ל

ויגש - תש"ס - מאת מנן הראשון לציון הרה"ג מרדכי אליהו זצוק"ל

לי לצאת ולראות אם הם שומרים תורה ומצוות, והיה אם יתגלה עת פשעם, כלומר שלא ישמרו תורה ומצוות, ובאתי והגדתי לך, ויצאת למחנה וניצחת!". זאת אומרת, אני עדיין נשארת "דתיה", אני עדיין שומרת תורה ומצוות, אני הולכת לראות אם עם ישראל שומרים תורה ומצוות, אם הם שומרים – אין לך מה לעשות! ואם לא שומר – בא תלחם ואני אהיה כמו כל היוונים!". אז זה המרמה שבקשה מהקדוש ברוך הוא.

אחרי זה באה ודיברה אתו, ואמר לה שהוא רוצה לשתות ולאכול, והיא נתנה לו מאכלי גבינה, ותאמר יהודית: "תשתה כדברך, כי מיום חלדי לא נתכבדי בזאת – לשבת עם המלך ולאכול. ותבכה בסתרי לבבה". כלומר שאומרת דבר, והיא בתוך תוכה בצער עצום על דבריה.

עמדה ואמרה כך: "ה' אלקים! בידך כח, בידך גבורה, ראה את מעשה שפכתך, אני רוצה להרים קרן ירושלים! הנה קרבה העת להושיענו ולפדותנו ולתת נקמה בגויים!". אומרת, רבנו של עולם! אני לא יודעת להחזיק חרב! לא יודעת להלחם! לא יודעת להרוג! אני אתפוס בציצית ראשו ואחוז ביד השניה בחרב ואתה תכה ביד חזקה את החרב מידי על צווארו". אומרת בתפילה: אני לא יודעת מה לעשות!

הרגה אותו. אז חשבנו, גמרנו, הרגה אותו! היא חוזרת לעיר ואומרת להם, אומרים לה "ברוך ה' אשר מגן צרינו בידך", ועוזיה אמר ליהודית: "ברוכה את בתי לה! ברוכה את מכל בנות הארץ!". אומר לו: הכל בסדר גמור, אבל עכשו תשמע הלאה בקולי. והיא ממשיכה להגיד לו איך לחנך את ילדי ישראל ואת עם ישראל, ולא למהר, והולכת ואומרת: ישנו גוי אחד ערל בשם אֲכִיּוֹרִי קְעֻמֹנִי, קרא לו שיראה את הניסים האלה, ואותו אכיוור בא וראה והתחרט וחזר בתשובה, מל את בשרו וחזר בדרך ה'.

ואז התחילה יהודית לדבר אתם ואמרה להם אל תמהרו, חכו למחר, וכך שכנעה אותם איך להמשיך ולהנהיג את הציבור ואת העם. וכך היה. ועמדו העם, ואז: "ותשר יהודית את השירה..."

המסירות נפש שלה היתה שהיא חוזרת ואומרת "ועתה אני חושבת לבגדי אלמנותי". סימתי את תפקידי, עשיתי את מה שעשיתי, התפקיד היה מאוד מסוים, וכי בשביל זה אני צריכה להיות ה"מנהיגה"? לא! אתה, עוזיה, טעית, אני הצודקת, והסכמתם אתי, ומעתה אני חוזרת לבגדי אלמנותי. אתם תמשיכו בדרך שאמרתי לכם, בדרך ה'.

זו היתה חלק ממסירות נפשם של הנשים.

ויש מסירות נפש עוד יותר גדולה: אומר הרב בעל ה"בן איש חי" בספרו "חוקי הנשים", כהוא רצה להדפיס את זה בחוץ לארץ – אסרו עליו להדפיס ספר כזה מכיון ש"חוק" ו"ספר חוקים" אסור היה על היהודים להדפיס. אי לכך, הוא הדפיס את זה בחשאי וקרא את זה "חוקי הנשים". וכך הוא כותב: "שמענה נשים, כל אשה ואשה מחוייבת להשגיח ולתת את דעתה על ילדיה, תפקח עליהם בכל יכולתה, תשמרם מכל קלקול, תשמרם מעצות רעות, תשמרם שלא ילכו עם חברים אספסופים, שלא יתחברו עם מקולקלים! [אז זה הוא אמר עוד בזמנו]. וכשהגיע הילד לבגרותו צריכה לשמור אותו מכל משמר! ואם יכנס למרתף או למחסן – תשאלהו למה הלכת שם? מה לך ללכת למרתף או למחסן? וחייבת לעקוב אחריו ולראות כל מעשיו. ותתן דעתה על בניה בברכות, באכילה, בשתייה, לא תחשוש מהם! כי המתרגל להתפלל ולברך בילדותו – כשיגדל ימשיך באותה הדרך! תתן דעתה על הדיבורים שהם מדברים, שלא תצא מילה מגונה מלשונם, שלא ידברו דברי ליצנות, שלא ישבעו שבועות, תתעסק בחינוכם, תלמדם דתם, וכל הזמן תוכיח אותם ולא תשתוק. וצריכה בחכמה ובתבונה גדולה

הקטן לאמו: "אמי! למה ככה תדברי? וכי למה את חושדת בי שלא אשמע בקולך ואת צריכה לתת לי מוסר?!"

אז כתוב: "ויהי כשמוע המלך את דבריו, ויוסף לחרות אפו ויענה אותו קשות, כי חרה מאוד על דבריו וחרה מאוד על דבריה של אותה אשה שלא שמעה בקולו וולולה בו... וימת גם הוא (התינוק האחרון) כאחיו וישם על אלקים מבטחו, וגם את אם הבנים המיתו לאחרונה. ועתה רב לנו מקרבנות הגוים ומאכזריותם הקשה".

עומד האשה ומשכנעת הבן. על מה היא משכנעת אותו? "אני גידלתי אותך, אני רוממתי אותך, אני ילדתי אותך, אבל לא אני! אלא ה' הוא שנתן לך נשמה! ה' נתן לך את הכח! האלקים נתן לך את הבריאות! אתה צריך לשמוע בקול ה'!". אז זה המסירות נפש של האמא היהודייה – לחנך את הבנים.

אבל היתה עוד "יהודית", לא ה"יהודית" המפורסמת, אלא היתה "יהודית" אחרת. ה"יהודית" הזאת השניה שאנחנו מדברים עליה, שמוכרת בספרים ובכתובים האחרונים של החשמונאים שם מוזכר עליה, היא היתה בתקופה – אמרנו – בתקופה של היוונים, והיה מלך – גם כן שונא ישראל ושגם כן נתן הוראות להשמיד – היתה עיר בארץ ישראל קרוב לבית שמש בשם "קתול", וגם צרו עליה וחייבו אותה לעבוד עבודה זרה ולאכול חזיר ולחלל שבת, או אז עמדו והתפללו לקדוש ברוך הוא. בא האוייב וצר על העיר ולא היה להם מים לשתות. עמדו והתפללו לקדוש ברוך הוא ולא ענה להם. עמד ראש הקהל – שמו עוזיה, ואמר למלך היווני, אמר לו: תן לנו חמישה ימים, אם ה' ישמע את תפילתנו ויביא לנו גשם, הנה מה טוב, ואם לא – אנחנו נהיה עבדים לך ונכנע לך. והיה אם יעברו החמשה ימים, ונעשה ככל אשר דיברתם. שמחו. והיתה אשה אלמנה, יהודית שמה, וכתוב כאן את כל היחס שלה, ותעש לה חדר קטן בעלייה ושמה לבשה בגדי אלמנותה, ותבכה בצום וחגרה שק, ורק ביום שבת וביום ראש חודש וביום המועדים היתה לובשת בגדי תפארתה, והלכה בדרך ה' ולא מצאו בה שום דבר. כשמוע יהודית את דברי העם המתאוננים, ותשלח ותאמר לעוזיה, עוזיה! איך אתם מנסים את ה'?! לתת אלקים אתם?! איך תאמרו "אם נתן לנו גשם – בסדר, ואם לא – אנחנו נכנע לאוייבים"? זה נקרא מנהיג?! זה נקרא דרך של הקדוש ברוך הוא?! אתם בוחנים את הקדוש ברוך הוא?! אתם מנסים אותו?! הן חקרי לב האדם ותבינו: הגיונותיו לא נתנו לכם!! איך תמצאו חקר בורא?! איך אתם מעיזים ככה לדבר?! ככה אשה אלמנה פנתה למנהיג של אותו מקום!!

אחרי זה דיברה מוסר. ויען עוזיה ויאמר: "כנים דבריך ואין בהם נפתל ועקש". התחרטת, את צודקת! עומדת אותה האשה ורוצה להציל את עם ישראל, אז היא מתפללת: "אלקי אבי שמעון! אתה נתת חרב בידו להנקם בידי בני נכר אשר חללו את אחותו הבתולה, כלומר בשכם, המתה שריהם, ועתה השקיפה נא וראה את המוני אשור ואת המוני היוונים המתפארים על רכבם ועל פרשיהם, נשענים על חנית, חץ, קשת, קלע, ולא יכירו בשמך הגדול! באו לחלל את מקדשיך, לטמא את משכן ה'! לנתוץ קרבנות! לחלל את בנות ישראל! ראה את גאונותם! שפוך חמתך עליהם! תן מרמה בלשוני לסכל עצת עבד אל אדוניו...! כלומר, שרצתה כח להיות "שקרנית"... כל חייה היתה מדברת אמת, ועתה רצתה ללכת אל המלך היווני ולשקר עליו, לרמות אותו, לומר לו שהיא רוצה להיות בדרך של היוונים ולהשתחוות... ובסוף תפילתה אמרה כך: "כי לך הכח ולך הגבורה, ואין צור זולתי אלקינו, עמדה להתחנן והלכה, נכנסת למלך ומדברת אתו ומשפיעה עליו ואומרת לו כך: "דע לך (תראו איזה גבורה!) אתם צרים על עם ישראל! כל עוד שעם ישראל שומר תורה ומצוות לא יאונה לעמו כל רע! ואם חטאנו – אנחנו נמסרים בידך! ואומרת לו, תשלח מלאכים אל זקני ירושלים ותראה שהם מתפללים ושומרים תורה ושומרים מצוות! וגם עליהם אתה ציווית שלא ישמרו תורה ומצוות, ואני שפחתך יודעת, נמלטתי מהדבר הזה... באתי אליך, אך דע לך, אם ישראל ישמרו תורה ומצוות – אתה לא תוכל עליהם, ואני מבקשת ממך לתת

קול צופיך

מִן הָרֹאשׁוֹן לְצִיּוֹן הָרֶה"ג הַמְּקוּבֵּל הָא-לֵקִי
הֶרֶב מֵרַדְכִי אֵלֵיהֶו זְצוּק"ל

ויגש - תש"ס - מאת מִן הָרֹאשׁוֹן לְצִיּוֹן הָרֶה"ג מֵרַדְכִי אֵלֵיהֶו זְצוּק"ל

הנשים – יש מי שאומר שאשה חייבת להתפלל שלש תפילות ביום. ויש קיצוניים שאומרים, שתקום האשה בבוקר ותאמר: "מודה אני לפניך שהייתי אותי ופרנסת אותי ונתת לי חיים" ובוזה יצאה ידי חובה. יש קיצוני לכאן ויש קיצוני לכאן. אומר המשנה ברורה, אומר הכף החיים: "בין אם נאמר שתפילה זה רחמים ובין אם נאמר שזה חיוב תורה, חייב אדם ללמד את הנשים להתפלל י"ח (כלומר העמידה) לפחות פעם ביום".

כלומר, אנחנו לא הולכים בקיצוניות, ורק במילה אחת בתפילה, פסוק אחד בלבד בתפילה, וגם לא הולכים בקיצוניות של שלש פעמים להתפלל, אלא אומרים לאשה שלפחות פעם אחת ביום היא צריכה להתפלל. אם הגמרא אומרת שתפילה זה רחמים ואומרים לאשה שגם לה יש זכות להתפלל ולבקש רחמים, אז צריכים לנצל את הדבר הזה. אבל לא זאת אומרת שאם אשה רוצה להתפלל גם שחרית וגם מנחה וגם ערבית – הכל מותר לה, למרות שכתוב שערבית לא חייבת להתפלל, אבל היום – כיון שלגברים זה נעשה חובה, זה גם הנשים יכולות להתפלל ערבית.

ולא רק זה, אלא גם מוסף – אנחנו פוסקים – שאם אשה רוצה להתפלל מוסף, יכולה להתפלל מוסף, למרות שיש מי שאומר שמוסף קשור לקרבנות ואשה לא חייבת בהקרבת קרבנות.

או למשל – ברכות של קריאת שמע, וקריאת שמע עצמה, מהדין – קריאת שמע אשה לא חייבת, אשה חייבת לומר "אני מאמינה בה!" אבל עדיף לומר את הקריאת שמע: "ה' אלקינו ה' אחד" מאשר לומר את הביטוי שהיא רוצה לבטאות. ברכות שמ"ב ברוך שאמר עד "ישתבח" – היא יכולה להתפלל. ואמנם, היא יכולה להתפלל בקיצור מתחילת "אלקיננו ואלקי אבותינו" (שבתחילת הקרבנות) ועד סוף "עלינו לשבח". היא יכולה להתפלל את התפילות: שחרית, מוסף, מנחה וערבית, אבל החיוב הוא פעם אחת ביום. כמו כן, יכולה אשה לקבוע לעצמה תפילה אחת, או שחרית או מנחה או ערבית, וזה יהיה פעם אחת ביום.

וכשתקבע לעצמה שחרית או מנחה או ערבית – זה לא משנה, אז מראש תאמר "בלי נדר". ונפקא מינה, שאם במקרה קבעה להתפלל שחרית בבוקר ויום אחד בבוקר היא עסוקה וטרודה, אז תתפלל מנחה או ערבית במקום זה. אחרת – אם תנהג על עצמה בלי לומר "בלי נדר" ותתפלל שלש פעמים בבוקר, אז זה כמו נדר, על כן צריכה לומר "בלי נדר".

ויש הבדל בין אשה שרגילה להתפלל, נגיד לדוגמא, שחרית, לבין אשה שרגילה להתפלל מנחה. נגיד לדוגמא, שאשה קבלה להתפלל בכל יום מנחה, אז ביום חול, אם היא קמה בבוקר ורוצה לשנות קפה וחלב – תשתה, ואין שום הפרעה או הגבלה בזה. איש – קם בבוקר ורוצה לשנות קפה וחלב – אומרים לו: אדוני! אסור לך! קודם כל תתפלל, ואחר כך תלך לשנות. רק אם אדם אומר אני רעב ואני צמא, וכתוב בשולחן ערוך "הרעב והצמא בכלל חולים הן", אז זה חולה, כלומר שאם אדם עובר ברחוב ביום שבת בבוקר ורואה שאיש אחר או אשה יושבים בגזוזטרה ושותים קפה עם חלב ועוגה לפני תפילה – יאמר, תראה, כתוב בשולחן ערוך שמתי מותר לכם לאוכל ולשתות, אם אתם חולים, אז קודם כל יאמר להם "רפואה שלמה" במקום "בתאבון" כי הם חולים! הוא לא יכול לסבול, אז הוא שותה. אדם חולה שרוצה לקבל כדור נגד המחלה שלו, אז ישתה את זה ליד הברז במטבח, אבל לא בגזוזטרה, ואם כבר אתה רוצה לאכול ולשתות מכיון שאתה לא יכול להתפלל בלי זה, אז לפחות תעשה את זה בצנעא ולא בפרהסיא. אבל יש נפקא מינה בשבת. ראינו שבחול – אסור לו לאדם לאכול – לאיש – עד שיתפלל, או אשה שרגילה להתפלל בכל יום בבוקר שחרית, גם היא – אם היא לא יכולה להתפלל בלי לשנות – מותר לה לשנות.

הבעיה באה בשבת.

להזהר בדבר הזה, וצריכה להתבונן היכן ומתי לדבר את הדברים! וצריכה להזהר: לא בשגעון אלא בתקנון ובצורה מיושבת.

אחר כך ממשיך הרב להסביר: "גם כשיגדל ויתחתן תמשיך עדיין לעקוב אחריו", ואומר: "ישנן נשים שחושבות שאין באפשרותן להזהיר על חינוך בניה ובנותיה, ובטעות הן, האמא נדרשת בכל עת ובכל זמן, לא תחסיר מהנימוסין, מהדרך ארץ, מדרכי הבריות, ותלמדם תורה ודרך ארץ, ואם תמצא בהם דברים טבעיים רעין ומקולקים תוכיח תוכיח אותם ותשנה את טבעיהם, וצריכה לעשות את זה, ולא תאמר האשה בין בידו כח..." אומר הרב: "...תצליחי בחינוכם! תקשרי אותם! תחנכי אותם! תוציאי את האבק מעליהם ותתן על בתה דרך בלימוד שתלמד מלאכה, תפירה, סריגה, והרכבת כלים..." כלומר שלא תהיה בטלנית "...ולא תניחנה בטלה, וצריכה למנוע את הבנים ואת הבנות מתפנוקים, וצריכה מאוד להזהר שלא ילכו בסוד משחקים..." הדרכה של חינוך!

וכשמגיע לפסוק: 'גיל יגיל אבי צדיק ילד חכם ישמח בו, בן חכם ישמח אב ובן כסיל תוגת אמו, מנשים תתבוננה' – אומר הרב: "אתן מגדלות את הילד בבטנך, נולד, ישתה ויחיה מחלב אמו ובטובתה יוטב לו וברעתה יורע לו, והם אשר מחנכות ומגדלות, וכשהילד משתבח – אביו משתבח בו, וכשילד מבזה – עמה הוא מתבזה שנאמר 'ובן כסיל תוגת אמו', וברכת יעקב ליוסף שאמר לו 'ברכת שדים ורחם' – כלומר, הברכות אותן האמא שהעניקה לך את החלב הנקי והטהור שחנכה אותה בדרך הנכונה. אמרה לו רחל ליוסף: אתה – ילד, בני, אתה פרי בטני, אתה אהובי, אתה אהוב לבי, אני נדרתי עליך, גידלתי אותך וטיפלתי בך! וכן אמרה בת שבע לבנו, בני! אתה חכם מכל האדם, אתה חכם מכולם – אבל לא יותר ממני! תדע לך, שאני התפללתי כל הזמן ונודרת נדרים, וכל נשות אביך היו מדברות ומתפללות שרוצות שהבן יזכה לכתר מלכות, אבל אני עמדת והתפללתי לפני בורא עולם שיתן לי בן שישמור דת וישמור תורה, מלא מצוות ומלא חכמה, ירוץ לחכמה, יחזיק בהלכות הלוי, ילך בדרך משה רבנו, לא יסור ממנה ולא ישכח. אומרת בת שבע לשלמה: ראה בני! המקום חמל עליי ונתן לי מבוקשי, הראני בעיני בן חכם, שמור בדרך אבותיך!".

ולא לחינם כתוב על אמו של רבי יהושע בן חנניה – "אשרי יולדתו", כל כך החשיבות והמעלה.

באים חז"ל, ויותר נכון בא הרמב"ם והרמב"ן ומביאים בתוך דברי הגמרא מחלוקת אם הנשים חייבות להתפלל או לא חייבות להתפלל. אם זה מצות עשה שהזמן גרמא והאשה פטורה מתפילה, או שזה אין מצות עשה שהזמן גרמא, ונכון הוא שכתוב "ערב ובוקר וצהריים אשיחה ואהמה וישמע קולי", כתוב בפירוש את הזמנים, אז לכאורה זה מצות עשה שהזמן גרמא, אבל לעומת זה הגמרא אומרת "תפילה – רחמי, ונשים לאו רחמי בעיין!", רק הגברים צריכים רחמים? הנשים לא צריכות רחמים?

בא הרמב"ם ואומר כך: "כתוב בתורה 'ולעבוד בכל לבבכם', וכתוב 'ועבדתם את ה' אלקיכם', 'ועבדת את ה' אלקיך', איזה עבודה? זו תפילה, שהיא עבודה שבלב". ולפי דעת הרמב"ם – החיוב להתפלל על הגברים ועל הנשים זה דאורייתא. אבל מה? אומר הרמב"ם, אין חיוב להתפלל את כל התפילה כולה, את כל השמונה עשרה, אלא אם יאמר אדם (הוא מדבר כרגע על איש, אבל הוא הדין לאשה) בקשה אחת ביום והודאה אחת לקדוש ברוך הוא ביום – יצא ידי חובה מדאורייתא. אבל תקנו חכמים ואני כנסת הגדולה, שכל אחד ואחד יתפלל ח"י ברכות בכל יום ויום, ואדם לא יכול לומר אני פטור מהדבר הזה.

קול צופיך

מנחם הראשון לציון הרה"ג המקובל הא-לקי
הרב מרדכי אליהו זצוק"ל

ויגש - תש"ס - מאת מנחם הראשון לציון הרה"ג מרדכי אליהו זצוק"ל

הברכה הזאת. אשה יכולה לברך "ברוך שעשאני כרצוני". וכי לא כדאי לנו להתחלף בברכות האלה?? יש נשים שעובדות באוניברסיטת בר אילן שמתביישות בברכה הזאת! דבר שני.

כשהקדוש ברוך הוא רצה לברוא את האדם, כתוב שהתייעץ עם מלאכים, מה אתם אומרים? אז המלאכים אמרו אל תברא בן אדם, הוא לא ישמע ולא יקיים תורה, לא יקים מצוות, ועף על פי כן ברא אותו. כשרצה לברוא את האשה – לא שאל את המלאכים, לכן מברכות "ברוך שעשאני כרצוני". בלי שאלה ובלי להתייעץ. אמר, אני דיברתי על הנשים, אני בראתי אותה בלי לשאול אתכם ובלי להתייעץ אתכם, כי אני יודע שבראתי אשה עזר, עזר לאדם! אז הברכה של "שעשאני כרצוני" כל כך הברכה חשובה ויקרת ערך, שהמעלה שלה מאוד חשובה.

ועל זה הם רוצים לזלזל ורוצים לדבר על התפילות האלה. פעם שאלה אמו של בעל ה"בן איש חי" את הבן איש חי, אמרה לו: יש מצוות שאתה מקיים, ואתה – בזכותי באת לעולם, אני הבאתי אותך לעולם, ויש מצוות שהנשים לא יכולות לקיים או שלא חייבות לקיים או שאסור להן לקיים. למשל: תבוא אשה ותגיד: אני רוצה להניח תפילין, כתוב על מיכל בת שאול שהיתה מניחה תפילה, אז אני רוצה להיות כמו מיכל בת שאול. אז קודם כל כתוב על מיכל בת שאול שקיבלה עונש ולא היה לה ילדים כי היא הניחה תפילה, בגלל שרצתה להדמות... שרצתה להדמות...

נשות הכותל

כמו כן, באה אשה ואומרת: אנחנו רוצות ללכת לכותל ולהתפלל עם טלית. טלית! הנה כתוב: "לא ילבש גבר שמלת אשה ולא יעלה כלי גבר על אשה" – מכאן שאסור לאשה ללבוש טלית! אז יש דברים שאשה רוצה לקיים: לדוגמא לולב – תקיימי. סוכה – תקיימי. פטורה? תקיימי. שופר פטורה ורוצה לשמוע? תבואי ותקיימי, אין דבר, אבל יש דברים שאסור! זה בדיקת בצורה הפוכה, כמו שגבר לא יכול לקיים מצוות של אשה.

למשל: אדם קונה קמח והוא ליש את זה בבית, הוא בעצמו עבד, לא היה לו מיקסר והוא בידים שלו ליש, ואחרי שהוא עבד וטרח ויגע – באה האשה מאוחר באה הביתה ורואה שהבצק מוכן, אתה לשת? תודה רבה לך, אבל את הברכה אני מברכת. וטוען הבעל: אבל אני לשת!! אני התעייפתי! אני לכלכתי את הידיים שלי!! אני טרחתי!! אני יגעתי!! תאמר לו האשה: אתה טרחת? אתה יגעת? חזק וברוך, אבל את הברכה אני מברכת. הזכות לברך על החלה – זו זכות של האשה ולא יכול הבעל להגיד את התירוצים שלו.

אז אמו של הרב בעל ה"בן איש חי" שאלה אותו, יש מצוות שאנחנו לא יכולות לקיים. אמר לה כך: אם אתה מחנכת את הבנים שלך שיקיימו את המצוות, בשמים נותנים לך שכר כאילו את קיימת. ולא רק זה, אלא כותבים עלייך בשמים שאת המצוה הזאת את קיימת כדון וכדבעי, יותר ממה שהבן קיים. אז מה כדאי לך? לא כדאי לך לישבת בבית ומה שאת יכולה לקרוא – תהלים, הרי פעם שאלה אותו אם מותר לה לבוא לבית שבעות או לבילי הושענא רבה ולקרוא בתיקון כרת ולקרוא את הלימודים, ואמר לה שבשבעות לא אבל בהושענא רבה כן, יש סדרים מסויימים. אז ברגע שהוא אמר לה, תדעי לך שברגע שאתה מחנכת את הבן או את עוזרת לבעל שאת מקיימת את המצוות – את כאילו קיימת והשכר שלך עוד יותר גדול, אז שמחה.

בשבת הדין כך: אישה שרגילה בכל יום להתפלל שחרית, ובשבת מתפללת שחרית ורוצה לשתות ביום שבת לפני התפילה – בגלל שהיא צמאה, מותר לה בלי קידוש. אבל אישה שרגילה שלא להתפלל שחרית, ברגע שהיא קמה ורוצה לשתות, אומרים לה: גברת, קודם כל תעשי קידוש ואחר כך תשתי. למה? מכיון שאדם – איש או אשה – שרגילים להתפלל, חובת קידוש לא חל עליהם רק אחרי תפילה, ועל כן לפני התפילה יכולים לשתות או לאכול בלי קידוש אם הוא חולה. אבל אם כבר התפלל – אז יש חיוב קידוש ולא יכולים לאכול בלי קידוש. ולא יכולים לשתות בלי קידוש אפילו מים.

ועל כן, נסכם את ההלכה: אשה חייבת פעם ביום להתפלל. ויכולה לבחור לעצמה מתי פעם ביום, ותמיד תנהג האשה לומר לעצמה "בלי נדר אני מתפללת".

תשלומים בתפילה לאשה

ואם בוקר אחד קמה והילד הזה בוכה והשני צועק והבעל ממנה ולא יכולה להתפלל שחרית, יש מי שאומר שיכולה להתפלל מנחה שתיים, ויש מי שאומר שחייבת להתפלל מנחה שתיים – ולהלכה יכולה ולא חייבת.

דבר נוסף הקשור ליום שבת.

אומר המשנה ברורה, אדם שבבוקר בשבת לא מרגיש טוב ורוצה לאכול עוגה וכוס תה וללכת להתפלל לפני התפילה. אומר הרב בעל המשנה ברורה שעליו לקדש ולאכול ואז יכול ללכת להתפלל. אומר הרב "כף החיים" שכיון שלא הגיע זמן קידוש, מה אתה נותן לו לשתות יין? וכי לא מספיק שאתה לא נותן לו לשתות מים וחלב? לכן אומר הרב "כף החיים" שאם אדם רעב או צמא לפני התפילה, שיאכל וישתה אבל בלי קידוש.

זאת אומרת כך, אלה שסומכים על המשנה ברורה והם רעבים או צמאים לפני התפילה – אז הם צריכים לקדש. ואלה שסומכים על הכף החיים, והם רעבים או צמאים לפני התפילה בשבת – הם אל חייבים לקדש.

אשה שנהגה – למשל, ללכת לבית הכנסת בראש השנה לשמוע תקיעות שופר, ולא אמרה כלום אלא שבאה לשמוע תקיעות שופר, אסור לה לאכול או לשתות לפני ששומעת תקיעת שופר! וגם לגברים אסור לאכול ולשתות לפני שהם שומעים קול שופר, כיון שהוא דאורייתא, ומה שנוהגים להקל וללכת לאכול ולשתות באמצע – זה לא כל כך דבר חשוב ודבר טוב. אשה יכולה וטוב – לפני שמתחילה לנהוג להתפלל – תאמר "רבונו של עולם, אם אני יכולה אני אתפלל בכל יום, ואם אני לא יכולה – אני אברך ברכות השחר בלבד, ועם זה אני אצא ידי חובה". ואז, באמת – אם היא לא יכולה מכל סיבה שהיא, או ללכת ללדת או בבית החולים ומכל סיבה שהיא, יכולה להסתפק בברכות השחר.

היום, לצערנו, אני לא מדבר על נשות "אמונה" שה' ישמרן ויחיהן ויארין ימיהן בטוב שממשיכות בדרך התורה והירה, אבל יש נשים שמתביישות שהן נשים, הן נעלבות שהן נשים, ואיפה מצאו את העלבון שלהן? מצאו בברכה: "ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם" שאנחנו מברכים, וכשהאשה מברכת היא אומרת בלי שם ומלכות: "שעשאני כרצוני". אם הנשים היו יודעות מה הברכה הזאת, היו קונות את זה בכסף! ואם הגברים היו יודעים לברך את הברכה הזאת ולהתחלף עם הנשים, היו שמחים הגברים.

אנחנו לא אומרים "ברוך אתה ה' שעשאני יהודי", אלא אומרים "שלא עשאני גוי", אבל "שעשאני יהודי" אנחנו לא יכולים לברך! "ברוך אתה ה' שלא עשני עבד", אבל אנחנו לא אומרים "ברוך אתה ה' שעשאני בן חורין". אבל אשה מברכת "ברוך שעשאני!!" אני מברך, בראת אותי, ברוך ה' שלא עשית אותי גוי, זה הברכה שלי, אבל אני לא מברך "שעשית אותי יהודי". אין לי כח לברך את

קול צופיך

מנן הראשון לציון הרה"ג המקובל הא-לקי
הרב מרדכי אליהו זצוק"ל

ויגש - תש"ס - מאת מנן הראשון לציון הרה"ג מרדכי אליהו זצוק"ל

היה מעשה שני.

היה אבא חלקיה בן בנו של חוני המעגל. היתה תקופה שלא היה גשם, היה חסר גשם. אמרו, כמו שחוני המעגל התפלל והיה גשם, גם אבא חלקיה – אנחנו נבקש ממנו שיתפלל וישרד גשם. שלחו תרי זוגי, שלחו שני זוגות רבנים ללכת ולדבר עם אבא חלקיה שיתפלל. באו לבית ולא מצאו אותו. שאלו, איפה הוא נמצא? אמרו להם: הוא בדברא, הוא עודד בשדה. הרבנים רוצים שהוא יתפלל, לכן הלכו לשדה וראו אותו עודד, אמרו לו: שלום, והוא עודד והראש שלו על האדמה כשהוא עודד ונעה להם: שלום, אבל הוא לא החזיר את הפנים שלו אליהם, הוא לא הסתכל עליהם. אחרי זה הגמרא מביאה עוד הרבה פעולות "משונות" שהוא עשה, ואחרי זה הגיעו הביתא והרבנים עוקבים אחריו. כשבאו הביתא ישבו לאכול, הוא ואשתו. עם הרבנים הוא לא מדבר. אמר לאשתו, אני יודע שהרבנים האלה באו בשביל שאני אתפלל על גשם, בואי אני ואת ונעלה על הגג לפני שיבקשו מאתנו. עלו על הגג להתפלל, איהו בחדא זויתא ואיהי בחדא זויתא – הוא בפנינה אחת והיא בפנינה השניה, והרבנים מלמטה מסתכלים. הוא עוד לא דיבר אתם עדיין. התפללו.

פתאום הם רואים שמתחיל הענן לבוא מהצד של אשתו של אבא חלקיה. והשמים התקדרו בעבים והתחיל לרדת גשם. ירד אבא חלקיה ואמר לרבנן: שלום לכם, בשביל מה באתם? אמרו לו: אבא חלקיה, עכשו אתה אומר שלום ולמה כשעדרת ואמרנו לך שלום לא ענית לנו שלום? אם ההסתדרות תלמד את הדבר הזה, ילמדו הלכה, כאן כתוב שאמר להם: "אני שכיר!" אם אני אפסיק לבעוד ואגיד לכם: "שלום, מה שלומך? אז אני אפסיק שניה אחת מהעבודה, אני אפסיק לבעל הבית! לכן לא אמרתי לכם "שלום". ולמה עלית למעלה על הגג? אמר להם: סתם – עליתי על הגג. אמרו לו: אבא חלקיה, ידענו גם ידענו שעלית על הגג בשביל להתפלל אתה ואשתך. עוד שאלו אותו, ולמה לא הצעת לנו לאכול? אמר להם: אין לי אוכל, מה – אשקר לכם? זה שהיה לי אוכל – זה לי ולאשתי, אבל אין לי עוד מה לתת לכם. אשקר לכם שיש לי מה לתת לכם לאכול? אמרו לו: ולמה אנחנו רואים שהענן התחיל לצאת מהצד של האשה? אמר להם שתי תשובות: תשובה אחת אמר להם – "איתתא שכחא בביתא ויהבה ריפתא לעניא ומקרבא הנאתה". היא נותנת אוכל לעניים ולכן בשבילה זה יותר נוח. אך אמר הרב בעל ה"בן איש חי"? הוא אומר: אשה מבשלת ואופה לחם, לכן הלחם שאפתה – בעלה יאכל, התבשיל שבישלה – בעלה יאכל, והנה פתאום בא עני ונותנת לו את האוכל שהכינה לבעלה, אז זה המעלה החשובה. ולכן...

אבל פה תראו דבר אחר: "ההוא בריני דהו..." (בתקופה של...) והיא בשביבותא, אנא (אבא חלקיה אומר על עצמו) בעינא רחמי דימותו, והיא בעיה רחמי דליהדרו בתשובה והדרו בתשובה. כמוהו כמו ברוריה. אמר, אני לא יכול לשבור אותם, היא עמדה והתפללה שיחזרו בתשובה, ונענתה תפילתה ובסוף ה' נתן להם בלבם לחזור בתשובה וחזרו בתשובה.

ומכאן... שאם גברים עומדים להתפלל על גשם ולא מצליחים, כך שרואים שה' לא שומע את התפילה של הרבנים, אז כדאי שידעו שה' שומע את התפילה של הנשים, ואם אנחנו רואים בגמרא שאשתו של אבא חלקיה עולה למעלה ומתפללת ושומעים בקולה ובא הגשם, אז טוב עושים אלה שקבעו את יום שני הקרוב בשעה 15:00 בכותב המערבי – שתבאנה הנשים, ולקראו את התהלים של אותו היום, של יום שני, ואחר כך להתפלל את התפילה של הגשם כל אחד ואחד לפי הנוסח שלו כמו שבסידורים שלו כתובים, ואז להתפלל לקדוש ברוך הוא שישלח לנו גשמי ברכה, וכמו שה' שמע ונענה לתפילה של אשתו של אבא חלקיה, כך גם הקדוש ברוך הוא ישמע את התפילה של הנשי שמתפללות, ובעיקר את התפילות שמתפללות לפני הכותל המערבי – זה דבר חשוב מאוד. מסירות נפש:

פעם רב אחד בא ושאל, ה"בן איש חי" אמר לה את זה ככה לאמא שלו, סתם – הוא רצה לפייס אותה. אבל הוא טעות! אמרתי לו שזה טעות. בגמרא כתוב שפעם הקדוש ברוך הוא כעס על עם ישראל, אמר לו למלאך מיכאל, קח גחלת ותזרוק על עם ישראל! גחלת שהיא מתחת לכסה הכבוד! אמר המלאך לגבריאל, המלאך גבריאל, קח אתה את הגחלת ותזרוק. אמר, טוב. מה עשה המלאך גבריאל? אמר לו לאחד המלאכים תן לי את הגחלת, אמר, ביני ביני תתקרב הגחלת. אז הוא לקח את הגחלת, אמר לו תן לי את זה, ומסר לו את זה בידו, והוא העביר את זה ליד השניה. אמר המלאך גבריאל אולי ה' ירחם עליהם בתקופה הזאת. והיה על עם ישראל קטרוג. אמרו בשמים, מי זה שלא שומע לציווי של הקדוש ברוך הוא לקחת את הגחלת! אמרו: זה גבריאל. אמרו, נזרוק אותך עכשו! נזרוק אותך בשמים מלהיות מלאך, אתה לא שומע! זרקו אותו ושמו אותו מאחורי הפרגוד. והנה הוא שומע שמקטרגים על עם ישראל! עומד המלאך גבריאל מאחורי הפרגוד ואומר, "שוא לכם משכימי קום מאחרי שבת, אוכלי לחם העצבים גם יתן לידידו שנא". אומר הקדוש ברוך הוא: מי זה?

מי זה שאומר את הדברים האלה? אומרים לו, זה המלאך גבריאל מאחורי הפרגוד. אומר, מה הוא אומר? איזה פסוק הוא אומר? אמר לו ה' למלאך גבריאל מה אתה אומר? אמר, רבוננו של עולם! שוא לכם משכימי קום מאחרי שבת, אוכלי לחם העצבים! אנשים קמים מוקדם ובאים מאוחר מהעבודה, והנשים יושבות בבית ומחכות לבעלים שיבואו מהתפילה ומהתורה, מחכות לילדים שלומדים תורה, אין להם זכות! אמר להם הקדוש ברוך הוא לגבריאל, גבריאל, אם אתה אומר שהגברים לומדים תורה ושהילדים לומדים תורה, מה אתה לוקח את הנשים, תגיד שהגברים לומדים! והילדים לומדים! אמר המלאך גבריאל, רבוננו של עולם! לאיש, הוא מקבל שכר, הילד – מקבל שכר, אבל האשה "שוא לכם משכימי קום מאחרי שבת אוכלי לחם העצבים כן יתן לידידו שנא" – הקדוש ברוך הוא קורא אותן "ידידות"! שהן שומרות על הילדים ומחנכות אותם בדרך התורה והיראה. אמר לו הקדוש ברוך הוא לגבריאל: ככה אתה אומר? אתה מלמד זכות על בניי בזכות הנשים! כנס בחזרה! הכניס אותו לתוך...

אז זאת אומרת שמה שאמר בעל ה"בן איש חי" רבי יוסף חיים – לאמו, לא אמר לה... כי זו גמרא ערוכה! יש עוד שתי גמרות, אני מקוה שאני אצליח לומר אותן, אחת בקצרה ואחת אולי יותר ארוכה.

יש בגמרא, ידוע שהיה האשה חכמה גדולה, רבנית גדולה, למדנית גדולה, שהיתה לומדת מסכת עירובין והיתה בקיאה, הלוא זאת ברוריה אשתו של רבי מאיר בעל הנס. אז כתוב שהיו בשכונה של רבי מאיר – בריונים. הגדרה של "בריונים" – אנחנו לא כל כך יודעים להגדיר את זה. רש"י אומר: בריונים – חוטאים. והיו מצערים את רבי מאיר, לועגים עליו! יום אחד עמד רבי מאיר להתפלל, ושמעה אותו ברוריה, ועמד ואמר "יהי רצון שימותו". אמרה לו ברוריה אשתו, מאי דעתך? משום דכתיב "יתמו חטאים"? מי כתיב חטאים? חטאים כתיב! מה אתה אומר שימותו? אלא, בעי רחמי עליהו, אתה תתפלל עליהם שיחזרו בתשובה! ואז – אינם. עמד והתפלל, וחזרו בתשובה.

זאת אומרת שהיה ויכוח בין ברוריה לבין בעלה רבי מאיר, אם אתה רואה אדם שהוא לא בסדר, תוכיח אותו והוא לא שומע לך, תאמר: שילך לעזאזל?? שימות?? או שתעמוד ותתפלל שיחזור בתשובה? אומר רבי מאיר מה פתאום שאני אתפלל שיחזור בתשובה, הרי הוא חוזר בתשובה!! אני צריך להתפלל עליו שהוא יחזור בתשובה! אם הוא לא מתעורר אני צריך להתפלל עליו? אומרת לו אשתו, כן, תתפלל עליו, תתפלל שה' יתן לו בלבן להתעורר!

קול צופיך

מנן הראשון לציון הרה"ג המקובל הא-לקי
הרב מרדכי אליהו זצוק"ל

ויגש - תש"ס - מאת מנן הראשון לציון הרה"ג מרדכי אליהו זצוק"ל

זה חינוך. זה חינוך!! חינוך שהאמא עומדת ומשגיחה ומפקחת על הבן. אלא מה? כמו שאמר הרב, לפעמים כשהבת באה מרוגזת או כעושה ברחוב, או כשהבן... צריך לדעת מתי לומר את הדברים האלה, ואז תאמר לו בניחותא: תאכל, תשתה, תברך, אחר כך לתת לו מוסר, קודם כל לתת לו את הדברים האלה, את הדברים של הגשמיים, ואחר כך לתת לו מוסר.

ועל זה הסיכום של הדברים, כתוב: 'חונך לנער על פי דרכו גם כי יזקין לא יסור ממנה'. הנשים, ישמרכם האל - בינו! יחכימן האל בדברים האלה! עיקר הרווח בעולם הזה ובעולם הבא - בנים צדיקים, בנים ההולכים בדרך הישר והטוב, בנים שמעליבים אותם ומשבחים אותם ומפארים אותם על חינוך שקיבלו בדרך ארץ, בתורה ובמצוות. וכבר אמרתי לכן: היתה אשה שקיבלה תכשיטים רבים והיה לה אחות שלא היו לה תכשיטים, אבל היו לה בנים טובים - הבנים הטובים עדיפים מתכשיטים. ואמרה לה אותה אחות: אחותי, ניצחת אותי! ה"תכשיטים" שהראית לי, את בנייך היקרים, הם הברכה!!

אז אומר הרב: "הקדוש ברוך הוא בורא העולם - ישמח אתכן ואת הבעלים שלכן, ותשמחו בחופת בניכן ובנתיכן, ותשמחו בטובתכן, ותראו בניכם ובני בניהם טובים ומוצלחים, אבל כל הטורח בערב שבת - אוכל בשבת". אדם לא יכול לגדל את בנו, ולומר להם: תגדלו! תלמדו בבית הספר! לומדים ביישיבה! לומדים בבית ספר דתי! לומדים כאן! גמרנו! לא!! הבת לומדת שם? הבת לומדת כאן? לא! אין דבר כזה! החינוך לבת יותר קשה מאשר החינוך לבן! לכן - הבן נהיה בר מצוה, עומד האבא ושם ידו על ראשו ואומר: "ברוך שפטרני מעונשו של זה", אבל בת שמגיעה לבת מצוה, אז האב לא מברך והאם לא מברכת, לכן הבעיות מתחילות כשהילדה בת מצוה, וכשמתחילה לגדול אז לא "ברוך שפטרני מעונשו של זה" אלא צריך לעמוד ולפקח ולהשגיח על החינוך של הבת ושל הבן איפה הם ההולכים כל הזמן! איך אומרת הגמרא? ירדו למחסן, ירדו למרתף - תשאל! תשאל! תברר! תעקוב אחרי כל המעשים שלהם.

אם טורחים, אם יגיעים, אם מדברים, אם אומרים - אז יש ברכה! יש זכות של האשה להביע את דעתה בחינוך ויש ברכה בזה שהיא עושה את הדברים האלה. מורי ורבותי! כשהרב אומר על נשות ישראל, אז הוא כותב עליהן בצורה מאוד מכובדת ואומר: אשריכן אתן הנשים הסובלות מבהריון, סובלות בלידה, סובלות בהנקה, סובלות באכילה, סובלות בלילות מנידודי שינה, כל הסבל הזה בשביל שיראו בנים שהולכים בדרך התורה והיראה, בשביל שתראו את הדברים האלה כולם!

ועל כן, אומר, יתאמץ האדם ויתאמץ האמא - לא תפנקו את בניכם יותר מדי, תפנקו אותם - אבל לא יותר מדי, אל תתנו להם כסף לזיכוב לחינם, ואם נתתם להם ממון - תשאלו אותם מה עשיתם בממון, ויזהר אדם שגדל את בנו שילכו בדרך הטבע ואל ייפרד מהרגליו הטובים ויחנך אותם בדרך הטובה. מפנק מנוער - אדם שמפנק את הנוער מקטנותו, בסוף יקל, בסוף לא יכול, אבל מי שמייסר אותם במילים ובדיבורים - אז בסופו של דבר הילד הזה יתייסר בקטנותו ויתן אילן מלא פירות ופירי פירות. ועל זה אמר: 'אזון שומעת תוכחת חיים - בקרב חכמים תלון'.

ועל כן, המסירות נפש הגדולה ביותר שיכולה להיות זה חינוך הבנים, הדרכת הבנים, ולעזור לבעל לשבת וללמוד תורה. כשהבעל לומד תורה ביישיבה - זה דבר הטוב ביותר. אם הבעל עובד - חוזר הבעל מהעבודה - 'לך לקבוע עתים לתורה', לך תלמד תורה!

המסירות נפש הזאת - זו הסמל של מסירות נפש. יכולה לומר האשה: אני יושבת כל היום בודדת, בודדה, בא הבעל בערב - שב אתי! תלמד בבית, תלמד! לא תלך

אשה שבעלה לומד ביישיבה, והולכת לעבוד - חצי יום מורה, מסיימת את העבודה שלה ובאה הביתה, מטפלת בילדים, מגדלת את הילדים, שיתפללו, שיאכלו, אין לך מסירות נפש גדולה מזו!! לא צריכים "למות"! אפשר להיות במסירות נפש של תורה!

אשה מביאה ילדים לעולם, מפקחת עליהם, לא מסירה אותם להסתכל בטלביזיה או לשמוע רדיו כל הזמן והיא הולכת לטייל, או מביאה איזה עוזרת שתשב לה עם הילדים והיא מביאה איזה עוזרת שתשב לה פה וצריכה ללכת לפה וצריכה ללכת לפה... אני לא אומר שלא תלך, היא יכולה ללכת לחתונות, למסיבות של משפחה מותר ללכת, אבל לא כמו ששלמה המלך אומר "בביתה לא ישכנו רגליה", כל ערב צריכה לצאת מהבית, וכל ערב הילדים נמצאים אצל העוזרת, אז מה ילמד הילד הזה? מה תלמד הבת הזאת? מה, תלמד מהעוזרת? מה עושה העוזרת? היא מביאה עוזרת שקוראת תהילים? אין הרבה עוזרות כאלה, אז הם פותחים טלביזיה - של ירדן, או של פרסים, של עזה או של מצרים, או של חוץ לארץ שכולו תועבה... ככה מחנכים ילדים!! זה מסירות נפש!! המסירות נפש האמיתית - לוקחת את הילד, לקחת את הבת ולחנך!! לא תאמר האמא, טוב, זה הבעל... אני פטורה... את לא פטורה!! החינוך מונח על האשה! הלימוד תורה מוטל על הבעל.

ואם הבעל לוקח את התפקיד של החינוך - הנה מה טוב, אבל הבעל במה תמיד עסוק, או בשערי תורה אם הוא בן ישיבה, או אם הוא עובד אז צריך פרנסה יותר ושעות נוספות, ואיזה זמן להגיע הביתה? הוא מגיע הביתה והוא עייף ורצוף, שוכב על המיטה ונרדם עם תפילה או בלי תפילה, והיא צריכה בבוקר ישר להעיר אותו לקום ולהתפלל, ללכת ולהתפלל, ובבוקר היא מעירה אותו ללכת ללמוד תורה או שאר דברים - גם זה מסירות נפש! גם זה מסירות נפש. אבל המסירות הנפש האמיתית מה שהקדוש ברוך הוא דורש מהנשים, מה שהתורה רוצה מהנשים: "ותקם בעוד לילה"!! קמה האשה מוקדם, מכינה לילדים לאכול, הם רואים שהאמא עוזרת להם... "טלו ידיים", "תברכו", "ברכת המזון", ילד חוזר מבית הספר עייף ורעב, בא לאכול! לא, לא, עדיין לא לאכול... טול ידיים, תברך "המוציא" תברך "ברכת המזון"!! ככה לחנך את הילד עוד מקטנותו, אם מחנכים כך את הילד עוד מקטנותו, זו המסירות נפש של האשה.

באה בת שבע, אומרת לו לשלמה המלך: מה בר ברי ובר בתי, מה קרה? בבוקר ישן מאוחר אשתו המצרית פטתה אותו וישן מאוחר, אז היא - רוצים להעיר את שלמה המלך ומתביישים להעיר אותו. הולכים אצל בניה: בניה! מה עושים? אתה שר צבא, מה עושים? מי יכול לדפוק בבית של המלך? הלך לבת שבע, אומרת לה לבת שבע אמו של שלמה המלך: את יודעת שבנך לא התעורר? אמרה: אני אלך! אני ארוץ! לא נעלה נעליים, נעלה נעלי בית והלכנו עם חלוק של לילה ורצה. דופקת בדלת, צועקים עליה והיא דופקת. רואה את שלמה המלך עוד ישן - מעירה אותו! לא שמע בקולה, לוקחת את הנעלי בית ורוצה לרביץ לו מכות! אז הוא פוקח עיניו, באה אשתו המצרית בת מלך מצרים, אומרת, גברת את אמא שלו אבל אני עכשו כלה - אני אשתו! מה את עושה? אמרה לה: תעמדי בצד! אז רצתה להרביץ לו מכות. אז הוא קם, שלמה המלך, עוד לא אמר "מודה אני", תופס את הידיים של אמו, לוקח את הנעליים ונושק אותם. רואה אשתו של המלך, מה?! אומרת לו בת שבע לשלמה המלך, אביך היה קם בחצות לילה להתפלל, אני - אשתו, אם אתה קם מאוחר - מה גידו האנשים?! אני היא זו שכך לימדתי אותך! "מה בר ברי ובר בטני", אני מתפללת עליך, אני גידלתי אותך ומתפללת עליך שתשמור תורה ומצוות! אתה מקיים את התורה! יגידו, דוד המלך קם מוקדם, אמא שלך מאוחר - הוא למד מהאמא שלו! 'בן כסיל תוגת אמו'! אתה מעליב אותי! אתה שופך את דמי! קום!!

קול צופיך

מִרְנָה הַרְשֵׁי לְצִיּוֹן הַרְה"ג הַמְקוּבֵּל הָא-לֵקִי
הַרְבֵּי מִרְדְּכֵי אֱלִיהוּ זְצוּק"ל

ויגש - תש"ס - מאת מִרְנָה הַרְשֵׁי לְצִיּוֹן הַרְה"ג מִרְדְּכֵי אֱלִיהוּ זְצוּק"ל

לבית הכנסת! לא תתפלל! כשהיא בכל זאת שולחת אותו להתפלל וללמוד תורה,
זה מסירות נפש!
ולא מצא המלאך גבריאל סגוריא על עם ישראל רק מאותן הנשים ששולחות את
הבעלים שלהן ללמוד תורה ושולחות את הבנים שלהן ללמוד תורה.

ויהי רצון שכמו שאבותינו נגאלו ממצרים בזכות נשים צדקניות, וכמו שבחנוכה
נעשה נס לאבותינו בזכות נשים צדקניות, נזכה אנחנו לגאולה שלמה ולמשיח
צדקנו, ותזכו לגדל את בניכם ליראת שמים באושר ובהצלחה ויתן לכם ה'
בראות ובכל אשר תעשו תשכילו ותצליחו.

כשנהרגו באוטובוס משפחת פולק, שה' יקום את דמם, היום השיעור הזה לעילוי
נשמתו של אותו אדם שתרם את בית הכנסת, אדמונד עזרא ספרא, רוח ה' תניחנו
בגן עדן, אמן.
ויהי רצון שנזכה לראות בבניין בית המקדש במהרה בימינו, אמן.

*רוצים לקבל קול צופיך באמייל כל שבוע !!

שלחו לנו בבקשה באמייל ל- website@harav.org

